

114168

Klage

til Porsgrunn forliksråd

i anledning av mortifikasjons- og erstatningssøksmål fra direktør Alexander Christiansen for ørekrenkende beskyldninger fremsatt av Skiensfjordens kommunale kraftselskap og direktør Olav Strand med tilslutning av Porsgrunn Elektrometallurgiske Aktieselskap (P.E.A.) og direktør Tønnes Ellefsen.

Klager: Alexander Christiansen, Ullernveien 22, Ullern, Oslo.

Prosesfullmektig: h.r.advokat J. Øvergaard, Pilestr. 0, "

Innklaget: 1) Skiensfjordens kommunale Kraftselskap v/ dets styreformann, Porsgrunn.

2) Direktør Olav Strand, Gjerpen, Porsgrunn.

3) Ingeniør H.E. Kjelseth, Porsgrunn.

4) Porsgrunn Elektrometallurgiske Aktieselskap v/dets styreformann, Porsgrunn.

5) Direktør Tønnes Ellefsen, Porsgrunn.

-----"-----

Saken gjelder:

Mortifikasjon av nede nevnte ørekrenkende beskyldninger og erstatning for derved påført skade samt oppreisning for tort og smerte, jfr. straffelovens § 254. I.

1) Den 8. mai 1945 sendte Skiensfjordens Kommunale Kraftselskap følgende skrivelse til advokat Georg Lous til videre ekspedisjon til politimesteren i Oslo:

"Herved tillater vi oss å anmode Dem om på våre vegne snarest mulig å foreta det nødvendige for å utvirke beslagleggelse av arkivet tilhørende PEA i PEA's kontor i Oslo og likeledes direktør Alex. Christiansens private forretningsarkiv.

Vårt selskap er innshver av skjevanjoriteten i PEA og vi mener å ha god grunn til å frykte for at disse arkiv kan bli helt eller delvis tilintetgjort for å fjerne bevisligheter for ulovligheter, som er foregått under okkupasjonen.

Som eksempel på slike ulovligheter skal vi nevne en lovstridig innkaldelse av generalforsamling i bedriften 23. april i år, ulovlig forandring av vedtektene for PEA og ulovlige valg. Videre skal nevnes at herr Christiansen i brev til minister Whist har beskyldt formannen i PEA's styre (vårt selskaps adm. direktør) for å ha "sabotert PEA's virksomhet^{x/} som av okkupaanten ble betraktet som meget krigsviktig, er dette en beskyldning mot en landsmann av den art, at om den hadde ført frem ville den ha medført dødsstraff for P.E.A.'s styreformann.

For dette forhold inngis samtidig herved politianmeldelse på herr Christiansen fra direktør Strands side, bilagt med ekstraktutskrift av herr Christiansens brev til herr Whist.

For Skiensfjordens kommunale kraftselskap.

H.E.Kjølseth.

O. Strand.

Formann i det av NS avsatte styre i Kraftselskapet.

adm. direktør "

2) Den 14. mai 1945 sendte hr. Strand den i forannevnte skrivelse nevnte politianmeldelse til politimesteren i Telemark med deri nevnte bilag:

"Vedlagt tillater jeg meg å overseende avskrift av et brev datert 10. mai 1944 fra direktør Alex. Christiansen, PEA Oslo, til minister Alf Whist samt avskrift av konklusjonen på et P.M. av 10. s.mad., som medfulgte brevet til herr Whist.

Som det fremgår av denne konklusjon fremsetter herr Christiansen her beskyldning mot meg om "å sabotere PEA's virksomhet overfor Reichskommissar og departement". PEA var som bekjent av de tyske myndigheter ansett for en meget krigsviktig industri.

Hvad herr Christiansen sikter til har jeg ikke kjennskap til, men noen tid tidligere hadde jeg vært innkalt til høringen til en tykk major, hvis navn jeg ikke har mer for å stå til rette for de reparasjoner av vår transformatorstasjon ved PEA etter bombeangrepet 24. jull 1943 ikke hadde gått så raskt som tyskerne ønsket. Herunder ble det fremsatt en halvveis beskyldning om sabotasje, og for så vidt var det riktig nok at reparasjoner var lagt an på

x/ overfor Reichskommissar og Departement." Da P.E.A. er en bedrift, som av okkupaanten

en slik måte at den tok vesentlig lenger tid enn det ville vært nødvendig. Da jeg skulle inn til vedkommende tyske major kom direktør Christiansen ut av døren. Det er mulig at det er denne sak herr Christiansen har forsøkt å ta opp igjen gjennom denne sin beskyldning mot meg.

Herr Christiansens ekspedisjon til herr Whist inneholdt en rekke andre grove beskyldninger mot meg, men disse er av den art at behandlingen nærmere hører hjemme i PEA 's ~~Ekspedisjon~~ og Kraftselskapets styrer.

Imidlertid finner jeg beskyldningen om sabotasje fremsatt mot en landsmann under de da rådende forhold for så graverende, at jeg har villet gjøre våre myndigheter bekjent med den.

Arbødigst

O. Strand "

Skrivelsen av 8 mai 1945 ble straks bragt til PEA 'S kunnskap og førte til at P.E.A. 'styret straks avskjediget Christiansen fra hans stilling som administrerende direktør fra 11. mai 1945 saatt til at han samme dag ble arrestert og innsatt på Ilebu, etter at politimester Welhaven straks hadde videresendt skrivelsen av 8/5 til kriminalsjefen med påtegning "Haster".

P.E.A. har ved sin beslutning av 11/5 45 om avskjedigelse av Christiansen fra vervet som adm. direktør sammen med styremedlemmet Ellefsen solidarisert seg med anmelderne S.K.K. ingeniør H.E.Kjølseth og direktør Strand og sluttet seg til disse injurier. Dette følger også av at det angivelig er ett hovedformål med S.K.K.'s og Strands (daværende styremedlem i P.E.A.) skrivelse til Lous av 8/5 45 å få "P.E.A.'s arkiv" for Christiansen beslaglagt (utlevert til P.E.A.).

Det alvorlige punkt i for anevnte injurierende anmeldelse av 8. og 14. mai 1945 er beskyldningen for angiveri mot direktør Strand, idet dette påståtte angiveri i tilfelle påstås å kunne ha medført dødsstraff for P.E.A.'s styreformann. Allerede i sin politianmeldelse av 14/5 45 legger hr. Strand for dagen at der i direktør Christiansens P.M. til minister Whist av 10/5 1944 ikke kan ses et Christia

i sin nevnte skrivelse sikter til noe konkret tilfelle av angivelig sabotasje mot tyske interesser, jfr. bemerkningen "hvad hr. Christiansen sikter til har jeg ikke kjennskap til".

I et møte i K.N.A.-Hotellet 18. oktober 1949 mellom den sveitsiske representant for Meteors aksjeminoritet i P.E.A., samt d'hr. O. Strand og P. Ellefsen og Christiansens representant salgsjef J.L.Høst innrømmet også O. Strand at det som var nevnt i Christiansens brev av 10/5 44 til Whist, ikke kunne oppfattes som noe angiveri og at det vilke være hysteri å oppfatte disse Christiansens uttalelser som sådant, men hevdet at Christiansen på et tidligere tidspunkt måtte ha anklaget Strand like overfor en tysk major for forsinkelse i gjenoppbygning etter et tysk bombeangrep, jfr. i denne forbindelse Strands foran citerte politianmeldelse av 14. mai 1945.

Denne Strands beskyldning var grepet helt ut av luften, vedkommende tyske major dr. ing. Ernst Schröder har i en notarialrettslig forklaring av 14. mars 1950 konstatert uriktigheten av hr. Strands anklage og uttalt at han har den oppfatning at Strands anklage er oppkonstruert for å skade Christiansen og fjerne han fra hans stilling.

Om Strands beskyldninger uttaler h.r.advokat R. Christopherse (tidligere statsadvokat i landssviksaker) i skrivelse til statsadvokat Karl Lous, at dens fremsættelse fra Strands side bare i beste fall kan forklares som et rent hysterisk utslag, og at arrestasjonen ene og alene skyldes den serdeles alvorlige Direktor Christiansens landssviksak er oppgjort beskyldning fra Strand. med et vedtatt forelegg av 7. juli 1950 for H.S.-medlemskap og for diverse ge gebidrag, bl.a. til den norske legion, men saken mot han forøvrig henlagt med sådan påteining på forelegget: "Saken mot siktede gir ikke grunnlag for siktelse for andre forhold enn de som er nevnt i forelegget og er forøvrig henlagt." Derav følger at hr. Strands beskyldninger er ansett for å være grunnløse

II.

I et møte hr. Strand på vegne av S.K.K. og P.E.A. i febr. 1944 hadde med den nazistiske "Linienriksråd" Dahl uttale direktor Strand bl.a.:

"Med hensyn til Meteors aksjepost mener direktør Strand, at det er av betydning å få denne hjem til Norge, idet det må være lite tvilsomt at et internasjonalt selskap er mindre sårbar til og har mindre interesse av å vareta disse selskapers og kommunens økonomiske og sociale tarv enn et kommunalt norsk selskap. Det er således først etter at S.K.K. har fått ledelsen i P.E.A.'s styre at P.E.A. er blitt en virkelig skatteflyter, tidligere har bedriftens skatteinteresse stått i første rekke."

Den siste setning i citatet kan vanskelig oppfattes som annet enn en helt uriktig beskyldning mot P.E.A.'s adm. direktør Alex. Christiansen for skatteflyteri på P.E.A.'s vegne, en beskyldning fremsatt like overfor N.S.-myndighetene.

III.

Forsgrunnas Metallurgiske Aktieselskap (P.E.A.) sendte 21. april 1945 600 tons ferrosilicium til Die ver-
 ...ten Stahlwerke v/ Heinrich Aug. Schulte i h.t.
 bestilling for levering av februar måneds produksjon.
 Skibningen fant sted ved skibet "Ferrodia" som var sterkt
 forsinket. Bestillingen fant sted ved sjekk fra Deutsche
 Reichsbankstelle, Fr. Kasens Platz, Oslo og sjekken
 ble presentert i Norges Bank 26/4 som så igjen skulle o-
 overføre beløpet til P.E.A.'s konto i Kreditkassen. Av
 en eller annen grunn fant denne overførsel ikke sted før
 Tysklands sammenbrudd og beløpet ble ikke betalt, skjønt
 et senere på samme måte solgte og innskibet parti fra
 Havnens Jernverk ble betalt gjennom Norges Bank.

Ferrodialaster ble oppkjøpt til bruk og
 senere returnert til P.E.A. I konferanse mellom
 direktør Eilassen og o.m.u. direktør Hjeltn Eide 5.
 desbr. 1945 uttalte Eilassen at han hadde ønsket Christian-
 sen og å selge et betydelig større kvantum til tysker-
 ne enn det som ble sendt, men at Christian sen mot-
 satte seg dette.

Christiansen fikk ikke lenger til å skrive her
 enn de ove nevnte 60 tonn ved Ferrodia, hvilket var

det kvartals avtakeren hadde krav på.

Direktorene Ellefsen og Strand besøkte selskapet Meteor (som innehar en stor aksjepost i P.E.A.) på dets kontor i Geaf i mars - april 1946 og fremførte beskyldninger mot Christiansen, formentlig ~~hakk~~ både beskyldninger som under I nevnt og angående forsendelsen med Ferronia. Angående denne siste hadde Ellefsen like overfor madam Lachenal i Meteor safort at Christiansen hadde tvunget avskibningen igjennem, mens Ellefsen skulle ha forsøkt å holde partiet tilbake. Heri ligger en beskyldning like overfor Christiansen for manglende pliktmessig varetagelse av P.E.A.'s (og derigjennem Meteors) interesse. Beskyldningen er, som det fremgår av ovenstående, uriktige. Mme Lachenal har uttalt at hun straks etter møtet i K.N.A.-hotellet hadde skrevet til Geaf at det fremgikk av de opplysninger hun hadde fått i Norge at "de beskyldninger som av herrene Strand og Ellefsen under ~~den~~ opphold i Geaf var rettet mot dir. Christiansen "were all lies."

Direktor Ellefsen har i møte med Mme Lachenal og Møst på K.N.A.-hotellet 18. oktbr. 1949 erkjent å ha blitt usant, når hun hadde påstått at Christiansen hadde tvunget avskibningen igjennem og at Ellefsen hadde forsøkt å holde partiet tilbake. Det riktige forhold var at Ellefsen hadde forsøkt å øke leveransen.

IV.

Direktor O. Strand har i mai 1941 stemplet Alex. Christiansen som "loftebryter". Uttalelsen fremkom først skjennes i forbindelse av en konferanse med generaldirektør Aubert i Norsk Hydro i mai 1941 og ble straks etter denne konferanse, fremført overfor de øvrige medlemmene i P.E.A.'s styre og det løfte Christiansen skulle ha gitt var en bl.a. av Christiansen underskrevet protokollen i generalforsamling i P.E.A. den 3. april 1941 hvor de bl.a. etter en uttalelse om at P.E.A. vil møte Norge P.E.A.'s å møte og sikre seg at det ikke vil bli

prima kraft, når dette fra S.K.K.'s side kan skje på forretningsmessig basis - heter: "En hovedbetingelse for at disse forutsetninger skal holde stikk er at der ikke opptas noe som helst arbeide for å endre de nuværende eiendomsforhold ved bedriften, med mindre dette skjer i forståelse med S.K.K.. Under forutsetning av at der fra direktør Christiansens side gis tilseelse om at han anerkjenner foranstående forutsetninger er kraftselskapet villig til ved forestående valg å gi avkall på formannsstillingen i styret for sine representanter."

AV et P.S. fremlagt som bilag 16 til advokat Lous prosess-skrift av 22. juli 1943 i voldgiftssak mellom "Meteor" og S.K.K. fremgår at det løftebrudd "strand beskyldte Christiansen for, skulde bestå i at Christiansen "en tid" før nevnte konferanse med Aubert å mai 1941 hadde satt seg i forbindelse med Aubert og brøst på bane spørsmålet om Hydro kunne interessere seg for overtagelse av P.S.A.-saker. I sistnevnte P.S. (bil. 16 til ovennevnte prosess-skrift) sier strand: "Det redegjorde straks etter forberet i kraftselskapets ledelse, hvor meddelelsen vakte en oppmerksomhet som nærmest kan kalles bestyrrelse."

Det er imidlertid på det rene at Christiansen bare gjorte én henvendelse til Aubert, nemlig 3. mars 1941 - før generalforsamlingen av 3. april 1941 - og at denne henvendelse bare gjaldt spørsmålet om hvor Hydro kunne være interessert i Meteors aksjepost i P.S.A. Og det var dessuten på generalforsamlingen 3. april 1941 uttrykkelig rettet spørsmål til strand om uttrykket i foransynte protokollen om ikke å "arbeide for å endre de nuværende eiendomsforhold ved bedriften" forbad et arbeide for salg av Meteors aksjepost, hvortil der ble svart "nei". Dette skjedde før protokollen ble undertegnet.

I et politiforhør, avgitt 23/1 47, har fhv. rådsmann Edvard Kjølseth, foragruan, sagt at den foran nevnte protokollen og eller erklæring av 3/4 1941 og derunder uttalt av Christiansen: "Det er meddelt meg at det ikke varte lenge før han brøst på bane spørsmålet."

Uttalelsen er liksom tidligere artikkel og senere utgitt.

V.

Klageren vil i h.t. etbl. 1274 påstå at t-
 ang hos de berørte for det ved de uriktige bekvilninger
 gjorte tap og skade, bl.a. for aksepteringen fra sin still-
 ling som al. direktør for N.A.S. og for tap i fremtidig
 ansettelse, likende vil påstå og påberøpe for den ved
 handlingen som ble gjort og skatte betalt for den av de av
 ikke-akademisk art, bl.a. for nedsett helbred under de
 forsegling som var et følge av de uriktige bekvilninger.
 Klager et belep til bestridelse av omkostningene ved karr-
 gjerding av domes utligger alene eller i forbindelse med
 dansk-russiske, jfr. etbl. § 254, tredje ledd.

I sin saksskrift, forsvart P.S.A. angår,
 i jfr. etbl. art. 10, tilbakelevering av det arkiv som det at
 seg, har direktør Christensen de saklige v. 8. mai 1945
 ble sendt til på den ydmykheten og derefter som følge av
 denne arkiv til direktør Fr. Christensen arkiv på hans
 kontor i Oslo og utlevert N.A.S., i hvis bestridelse
 er livet at belegg er det.

10 12 1. Sept. 1951.